Canada's Finest & Largest
PICTURE THEATRE
Presenting the World's Best
MOTION PICTURES
Continuous Shows starting at 7.30
Matinee Saturdays at 2.30
5c Upper Floor 5c
10c Lower Floor 10c
Entire New Shows
Monday, Wednesday and Friday

The Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 825 Main St. Phone M. 6024

דער קענעדער איד

Der Canadier Yid
דאס ווכנבלאט אין איינגלישן וואכענבלאט אין ווינניפעג אין גאנצן קענעדע
אפיס 825 מיין סט. פהאן מיין 6024

דער
מיין און דזשאנ
קענעדעס פיינסטע און גרעסטע
פיקטשור טהעאטער
שטעלט פאר דער זועלט בעסטע
מאזוינג פיקטשורס
אנפאנג יעדען אבעד 7.30
שבת מאטיני 2.30
5c אויבערשטער פלאר 5c
10c אונטערשט. פלאר 10c
נאנץ נייע פראגראם אלע
מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג

Vol. II. No. 38. Winnipeg, Friday, September 22nd, 1911. Price Two Cents ווייניפעג, פרייטאג, כ״ז אלול תרע״א. לויף נומער 52.

אין עדמאנטאן אלבערטא.

פון עדמאנטאן לעזען מיר פאלגענדע טעלעגראפישע קארעספאנדענץ:

מר. אברהם קריסטאל, אינער פון די אידישע פיאנירען אין עדמאנטאן, וועלכער האט זיך ערוואָרבען אַ נאמען אלס ארענטליכער ביזנעס מאן אין כלל טהוער ניט נור אין עדמאנטאן נור אויך אין די ארומיגע שטעדט און טעדעטליך, האט געהאט א דעבאטע מיט דעם מעיאר, קערסטעיר, וועמען די קאנסערוואטיוון אין ענעם גענענד האלטען פאר זייער פארשטעהער און דערפיר געזידעלט די אידען, זאגענדיג אז זיי זיינען אונגעווינשטע בירגער.

מר. קריסטאל, אלס איבערגעבענער איד, האט די בעליידיגונג ניט געקענט דולדען און האט געבעטען דעם קאנסערוואטיוון מעיאר ער זאל בעוויזען פאקטיש צי זיינען די אידען אונגעווינשטע בירגער, צי זיינען די אידען ניט אזעלכע גוטע בירגער ווי אלע אנדערע. דער מעיאר האט אבער אנשטאט אן ענטפער אויף דיער פראגע דערלאנגט מר. קריסטלאן אַ פאאר קלעפּ. פיעלע מענשען וואס זיינען דער־ביי אנוועזענד געווען זיינען שרעקליך אויפגעבראכט געווארען אויף דעם אנטיסעמיט און זיך פערצייבענט פיר עדות

פון חיפאַ מעלדעט מען, אז דער אָר־טיגער קאָמאַקאָס האָט זיך אָנגעהויבען זעהר שלעכט בעצוהען צו דער יודישער בעפעלקערונג. צוליעב דער אגיטאַציע פון דער אנטיסעמיטישער פעטיציע אויפן אל כרמל האט מען אויפגעהערט נייע שווערינקייטען ביים אויפגעבען די אויסלענדישע אידען דאָרט. מיטלעל, מיט׳ן קאָמאַקאָס האָט מען אַ אידישע דאָמע אין מעטען העלען טאָג געשלאָגען צוליעב דעם, דאָס יונגער האָט זיך בענוצט מיט בעלידיגונג דע אויסדריקען געגען דעם אויפגעהאָנגענעם אויפדעם אַ בעמערקונג. די חיפאַער [illegible] זיך מיט אנאנקלאגי[illegible] די גנישות [illegible]

[illegible] קאָן, [illegible] הער גע־וואהנט אין דער שטע[illegible] אפריקא, [illegible] איז צוזאמען מיט [illegible] אידען אויסגעוויזען געווארען [illegible] נאָרן, איז געגאנגען אין אונגאר[illegible] פארלאמענט בעקלאגען זיך אויף [illegible] געקט וואס איז צו איהם בעגאנגען [illegible] ארען.

דער פריים מיניסטער האט געגענט־פערט אז ער קען פאר[illegible] קיין פאל ניט גוט הייסען דאס אויסווייזל פון ארענטליכע בירגער אהנע זיי זאלען האבען בע־גאנגען אַ פערברעכען און נאך ווייניגער קען ער ניט גוט זאגען די רעליגיעזע פערפאלגונג און אנטיסעמיטיזם וואס האט צו טהאן מיט דיעזע אויסווייזונג. ער בעטראכט אנטיסעמיטיזם אלס אַ שאנד פלעק פון אונזער צייט און האסט עס פון טיעפען הארצען. די אידען קע־נען זיכער זיין אז ער וועט אכטונג גע־בען אז אנטיסעמיטיזם זאל אין רעגיע־רונגס זאמען ניט אריינקומען. און אויב די [illegible] זיינען אויסגעוויזען געווארען [illegible] קיין אנדער אורזאכע ווי רעלי־גיאנס האס. קענען די זיכער זיין אז די אויסווייזונג וועט בכל ווערען.

אין אַן אוטאמאבל ריים וואס איז פארגעקומען אין סיראקיוז נויארק זענען 10 מענשען געטויטעט געווארען און פיע־לע זענען פערוואונדעט געווארען.

מר. אברהם קריסטאל, אלס אינער פון די אידישע פיאנירען אין עדמאנטאן, וועל־כער האט זיך ערוואָרבען אַ נאמען אלס ארענטליכער ביזנעס מאן אין כלל טהו־ער ניט נור אין עדמאנטאן נור אויך אין די ארומיגע שטעדט און טעדעטליך, האט געהאט א דעבאטע מיט דעם מע־יאר, קערסטעיר, וועמען די קאנסער־וואטיוון אין ענעם גענענד האלטען פאר זייער פארשטעהער און דערפיר געזידעלט די אידען, זאגענדיג אז זיי זיינען אונגעווינשטע בירגער.

די גאָווערנמענט נאזעט אין יאה־אנסבורג, סאוט אפריקא האט בעקאנט געמאכט די בעדינגונגען אונטער וועלכע זי איז איז גרייט צו פערקויפען בילינער שיפסקארטען אדער זאגאר צו געבען אַ געוויסע געלד שטיצע צו מאנכע אימי־גראנטען וועלכע ווילען זיך בעזעצען אין סאוט אפריקא. דיעזע הנחה ווערט גע־מאכט צו פרויען און קינדער (באיס אונטער 18 יאהר, און מיידלעך ווען זאגאר עלטער) פון פערזאנען, וועלכע וואהנען שוין אין אפריקא און זיינען אין שטאנד צו ערנעהרען זייערע פאמיליען אבער עס פעהלען זיי די מיטעל צו ברענגען די פאמילען. צו אזעלכע אימי־גראנטען זאלען שיפסקארטען פון דרי־[illegible] פרייז. אין מאנכע פעלע זעט אויסער דעם) געגעבען ווערען פינף פונט (25 דאלאר) פאר יעדען ערוואקסענעם פא־סאזשיר פון דריטע קלאסע אין פאר יע־דען קינד אונטער 4 יאהר אלט 1 פונט, אונטער 8 יאהר 2 פונט, אונטער 12 יאהר 2 פונט און אונטער 15 יאהר א פונט.

זעהענדיג אז פראנקרייך האלט זיך שטארק פון איהרע פאדערונגען ניט צו דערלאזען אז דייטשלאנד זאל קריגען עקאנאמישע קאנצעסיאנען אין מאראָ־קאָ, אויפאנק דער אונטערשטיצונג פון ענגלאנד, איז במעט די גאנצע דייטשע פרעסע ארויס מיט אַ געשריי אז דייטש־לאנד מוז ערקלעהרען קריעג געגען ענג־לאנד. ניט פראנקרייך איז דער שונא — שרייט די דייטשע פרעסע — נור ענג־לאנד איז דער געגנער פון די דייטשע אינטערעסען אין מאראָקאָ.

פראנקרייך, טענה׳ן זיי, וואלט קיין מאל ניט געהאט די הוצפה צו שטעלען אזעלכע פאדערונגען און זיך האלטען שטאלץ ווען זי וואלט ניט געפיהלט אונטער זיך די שטיצע פון ענגלאנד.

אין אַ צוזאמענשטוס פון אַ לייט אינדזשען אין אַ הענד־קאָר אין ריד־שיינע, זענען צוויי מענשען געטויטעט געווארען און איינער איז שווער פער־וואונדערט.

מיר ווינשען אלע אונזערע לעזער, אדווערטייזער, מיטארבייטער און פריינד א גוט יאהר.

די רעדאקציאָן.

רעסיפראסיטי דורכגעפאלען

קאנסערוואטיוון אין מאכט.

ווען מיר געהען צום פרעס, ווייסען מיר פון די געלכטיגע דאמיניאן עלעק־שאנס פאלגענדע רעזולטאטען:

קאנסערוואטיוון זיינען ערוועהלט 129 און ליבעראלען בלויז 87, די קאנ־סערוואטיוון האבען אלזאָ יעצט אַ מעהרהייט פון 42. 7 קאפיגעט מיניס־טארען זיינען געפאלען: דער פינאנץ מיניסטער פיעלדינג איז דורכגעפאלען אין קוויבעק־שעלבארן, נ. ס.; סיר פ. בארדען אין קינגס, נ. ס.; ה. פאטער־סאן אין ברענט; מעקענזי קינג, מיניס־טער אף לייבאר אין נארד וואטערלאו; גרעהם, מיניסטער אף ריילוויי אין בראָק־וויל; ה. טעמפּעלמאן אין וויקטאריא, ב. ס. און סידניי פישער דער אנריקול־טור מיניסטער. אַ גרויסען דורכפאל האבען די ליבעראלען געליטען אין אנ־טעריא וואו זיי זיינען געווען פריהער 36 און יעצט בלויז 13. פון קוויבעק זיינען נאך דערווייל די רעזולטאטען ניט בעקאנט. מען ווייס אבער אז די נאציאָ־נאליסטען צוזאמען מיט די קאנסער־וואטיוון האבען דארט געקראגען אַ 10, 12 סיטס.

אין ווינניפעג זיינען די רעזולטאטען פון די עלעקשאנס ווי פאלגט: הענערט האט געקראגען 11,542 שטימען, אש־דאן 7,444 און ריג 1912 שטימען.

סיר ווילפריד לאריער, וועלכער האט נאך צוריק מיט אַ פאאר וואכען מודיע געווען אז ער וועט זיך צוריקציהען פון פאליטישען לעבען, וועט, ווי מען ניט איבער האלטען זיין וואָרט: מיר האבען געמיינט — האט לאריער ערקלעהרט געכטען אבענד צו זיינע פריינד — דאס שליסענדיג דעם מארץ אבמאך מיט די סטייטס, האבען מיר אויפגעטהאן אַ גוטע זאך פאר׳ן לאנד. די בירגער אבער האבען עס אנדערש פערשטאנען. איך בויג זיך פאר זייער מיינונג און בעשלוס, כאטש איך דענק נאך יעצט אויך, אז רעסיפראסיטי וואלט געווען אַ טובה פאר קענעדא און וואלט געווען ערהויבען איהר מאטעריעלען צושטאנד און געווען אנגעהאלטען די פריינדשאפט צווישען די סטייטס און ענגלאנד.

ניסטער קאקאוצעוו. ער האט שוין [illegible] אין אראנזשיהען. קאקאוו־צעוו האט זיי פערשפראכען אז קיין פאגראמען וועלען יעצט ניט איין אין רוסלאנד.

ענגלאנד, דייטשלאנד, עסטרייך און שפאניען האבען צוגעשטימט אז זיי זא־לען אלע צוזאמען אנערקענען די רע־פּובליק פון פארטוגאל. די גרויסמעכטע האלטען אז די רעגיערונג פון פארטוגאל איז יעצט פעסט געגוג אז זי זאל קענען אנערקענט ווערען.

א סיום התורה אין תפארת ישראל.

פאָרינען זונטאג, צו דיר ערשטע סלי־חות איז מיט גרויס צערעמאָני געפּרא־וועט געווארען דער סיום התורה אין ביה״כנ תפארת ישראל, קאָר. פּאָווערס אין מאניטאבאַ. דאָס ספר איז געשענקט פון מר. יהודא שווארץ. א סעודה איז געפּראָוועט געווארען, וואו עס האָבען אנטהיילט גענומען פיעלע פראמינענטע בעלי בתים. רעדעס האבען געהאלטען רבי׳ י. כהנאווין, מר. מ. טעמלער, דוד שוב, און פיעלע אנדערע. די מרס. שווארץ האט געשענקט אַ הופה. עס איז געזאמעלט געווארען פיר אַ כתר 75 דאָל. און 25 דאל. האבען געגעבען מר. און מרס שווארץ מיט זייער זוהן הערי.

מיר ווינשען אלע אונזערע לעזער, אדווערטייזער, מיטארבייטער און פריינד א גוט יאהר.

די רעדאקציאָן.

ניעס פון דער וואך.

מען האלט אין איין פעלשען אין ווי־ניפעג:

פארינג וואך איז ענטדעקט געווארען אז מען האט געפעלשט קאר טיקעטס און זיי פערקויפט צו 6 פאר אַ קוואדער. יעצט איז בעזוואוסט געווארען אַז איי־נער פון די ארבייטער ביי דער סי פי אר האט נאכגעמאכט ווייזדשעס־טשעקס אויף אַ סומע פון אַ 600 דאלאר, אדער מעהר. דיעזע פאלשע טשעקס זיינען אנגעקומען אין דער באנק אף מאנטרע־אל פון פערשידענע האטעלס אין דער נארד וואו די ארבייטער פון דער ס. פּ. ר. קעשען אויטער זייערע טשעקס.

מיטוואך דעם 18 ד. מ. האט דער דייטשער מיניסטער פון אויסערליכע ענינים, פאָן קידלעין וועכטער, איפער־גענעבען דעם פראנצויזישען אמבאסאַ־דאר, מ. נאמבאן, דעם ענטפער פון דער דייטשער רעגיערונג אויף דעם פארשלאג פון פראנקרייך בנונע דעם סכסוך אין מאראקא.

אין ווידער אמאל געמבלינג הייזער אין ווינניפעג. פארינג וואך איז פארגעקו־מען פיר דזשאדזש וואקער אַ טרייעל פון לים סי, אַ כינעזער, וועלכער האלט אַ קראם אין 232 קינג סטריט. ביים טריי־אל אין אריינגעגייגט אז די סטאָר האט אויך אַ דזשאדזש וואקער פון [illegible] דזשאדזש וואקער האט אויס פערוואר־טהיילט צו דריי מאנאטען שווערע ארבייט.

די „קרעסצענט קרייטערי קאמפּאני״ נעהט בויען אַ ניען פלעגט אויף קאר. בארנעל און עליס עזוועניי, וואס וועט בעטרעפען אַ פיערטעל מיליאָן דאלאר. פאר דיעזען פלעגט איז געקויפט געווא־רען אַ פּלאץ פון 400 פוס.

עד. דייוויס איז אַרעסטירט געוואָרען אין מארדען, מאנ., אויף א בעשולדיגונג דאס ער איז פערמישט אין איבערפאל אויף מיס פריים. די לעהרערין און רי־ווערדייד סקוהל וועלכע איז פאריגע וואך פון אן אונבעוואוסטען מאן אוועקגע־שלעפּט געווארען אין דערביי איגען וועל־דיל און דארטען געפיינגט געווארען אויף אַ ברומאלען שטייגער.

פאריגען מיטוואך האט דיזער אַרע־סטאנט, עד. דייוויס, געמאכט אַ פער־זוך צו בענעהען זעלבסט־מארד, איינ־נעהמענדיג אַ גרויסע מאס סטריכנין. פּאָליס־היטער האט עס אבער באלד בע־מערקט און טעלעפאנירט נאך אַ דאק־טאָר וועלכער פערזיכערט אז דער זעלבסטמערדער וועט לעבען בלייבען.

די מיס פריים זעלבסט איז „אללרייט״, זי האט שוין זאגאר נעכטען געפּראָוועט איהר חתונה צערעמאני אין הייסט שוין יעצט מרס. פּאטערסאָן.

די גרעסטע צאהל פאלס אין מאניטאָבא פאר די יעצטיגע דאמיניאן עלעקשאנס זיינען געווען אין ווינניפעג 98; אין דאו־פין, 79; אין ברענדאָן 71; סעלקירק 66; פּראָווענטשער 61; מארקווענס 56; פּאָר־טעיידש לאָפּ יערי 46, ליסנאר 27. בסך הכל זיינען געווען אין פּראָווינצן מאני־טאבא 632 פאלס.

דער בעריכט פון דער סי פי אר פאר פארינען יאהר וואס איז היינטיגע וואך פערעפענטליכט געווארען, צייגט דאס עס ווערען אויסגעלעגט ביי דריי מיל טרעקס יעדען אויטס טאג פון יאהר.

דער סיטי סאליסטער, ט. האנט, איז צוריקגעקומען פון טאראנטאָ. וואו ער האט געפיהרט פערהאנדלונגען מיט מר. ווילאָם מעקענזי ווענען דעם פאָרער פלעגט און סיטי ריילוויי. פון די אונטער־האנדלונגען איז אבער גאר ניט געווארען. מען ערוואַרטעט דאָ איין־גיריין סיר מע־קענזי׳ן זעלבסט און דאן, נהם־בט מען, וועט מען וויסען בעשטימט צו ווען מען זיך קענען פערגלייכען מיט דער לאָמ־פּאני וועגען דער פרייז.

לעצטען שבת איז פארגעקומען אַ באנקעט ביי די ווינניפעג הייל עסטייט עקסטשיינדזש. צו ליעב די [illegible] ה. הענסאן פון [illegible]

דער ערשטער רעדנער ביים באנקעט איז געווען מר הענסאן. ער האט ער־קלעהרט אז כאטש אין סעסקעטון איז נאך די יונגסטע ריעל־עסטייט ארגאני־זיישיאן, איז זי אבער לעבהאפט. ער האט גערעדט פון די מיגליכקייטען צו אַ גאַנזוירען אנדערע ריעל־עסטייט עק־סטשיינדזעס, און וועסטערען קענעדע, און געבעטען די ווינניפעג עקסטשיינדז צו פארווענדען אביסעל פון זייער ענער־גיע צו דיזען צוועק.

אינטערעסאנט האט גערעדט מר. דזשאָרדזש: פון די פיעלע עקספּיריענס וואס ער האט בעקומען זייענדיג אַ לאנ־גע צייט אין נעבריאָסקיא האט ער גע־זאגט, אז ער האט בעמערקט די יעלבע בעווענונג אנגעהן אין ווינניפעג און אין וועסטערן קענעדא וועלכע באראקטע־רעזירט די ענטוויקלונג לאנד ער האט בעמערקט, אז ווינניפעג וועט נאכמעהר וואקסען ווען נאר עס וועט פּאָרטגעזעצט ווערען די אימיגראציאן.

לויט דעם בעריכט אין דער „פרי פרעס״ ווילען די „פריידי פּראָווינצען״ האבען פאר׳ן יאהר 1911 מעהר ווי 178 מיליאָן בושעל וויין.

עס קען זיין אז אין גיכען זאל זיך אין ברענדאָן עפענען א ברענטט פון דער „גרענד טראנ״

אידישער דענטיסט
דזשאהן גינגבערגיר.
222 מעקדערמאט עוועניו, רום 4.
מעסיגע פרייזען, גראנטירטע ארבייט.
Office Phone Garry 2538 Residence Garry 3856

וואַרשויער רעסטאָראנט
55 מאַרטהאַ סט.
וואו איהר קענט קריגען צו יעדער צייט די בעסטע הייסישע מאכלים און בע־וועמע רומס צום שלאפען. ד. ליווי.

10c מאנארך טהעאטער 10c
געוועזטער „עוועניו טהעאטער״ נעגענאיבער איטאָן׳ס.
נעקסטען מאנטאג
דזעלאנגערונג אין דאס פּלאן פון ירושלים

קיין אורזאכע
איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל׳ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעס־טען מעהל, אין יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל ניט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אבגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע פרישע און גוט געבאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פרובירט איינמאל און איהר וועט בליי־בען א שטענדיגער קונה ביי

N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS
אויב איהר דענקט אהיים
צו פאהרען!
עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופ[illegible]
שטעלען. מיר זענען אנגענומען פאר די גרעסטע און בעסטע שנ[illegible]
קאמפּאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו [illegible]
דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע ווענען אייער רייזע.
מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע איין גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע א[illegible]
פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעסיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל
און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.
אללאוועי און טשאמפּיאן
667 MAIN STREET